

С Т А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Николай Стоянов Стоенчев, - Институт за изследване на населението и човека при БАН, научна специалност „статистика и демография“

Относно: конкурс за **професор** по професионална направление 3.8 Икономика, научна специалност „Статистика, иконометрия и демография (Приложна иконометрия и статистика)“ в УНСС.

1. Информация за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Статистика и иконометрия“, факултет „Приложна информатика и статистика“ на УНСС съгласно Решение на АС № 9/30.11.2022 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса съгласно Заповед №258/ 8.02.2023 г. на Ректора на УНСС.

2. Кратка информация за кандидатите в конкурса

Участник в конкурса: доц. д-р Соня Дакова Чипева, Университет за национално и световно стопанство. Професионалната дейност на доц. Чипева е целенасочена и ползотворна и е концентрирана в областта на статистиката, което е позволило да се изгради като успешен учен – изследовател, преподавател и администратор. В продължение на 17 години е работила като научен сътрудник в Института за растителна защита към СА, след което е постъпила в катедра „Статистика и иконометрия“ в УНСС, където се занимава с научно-изследователска и преподавателска дейност. Заемала е длъжност заместник-декан по НИД на факултет „Приложна информатика и статистика“. От 2017 г. работи и като Държавен експерт трети ранг към НСИ. От 2018 година до момента работи и към Национален център за обществено здраве и анализи като Експерт по статистически изследвания и анализи. Работила е и за други институции. Притежава учителска правоспособност и широк

спектър от специализации и компетенции, свързани със статистическите изследвания.

Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

2.1. Изпълнение на количествените изисквания:

Количествените характеристики на представените научни и учебно-преподавателски активности покриват и в някои случаи далеч надхвърлят задължителните минимални държавни изисквания и допълнителните изисквания, възприети за УНСС. Прави впечатление, че необходимият брой точки по отделни рубрики е формиран от разнообразни по вид активности. Изнесени са лекционни модули в чуждестранни ВУЗ и на английски език в България. Кандидатката има достатъчен брой публикации в издания реферирани и индексирани в световно известни бази от данни и цитирания от други автори, имащи публикации в такива издания. Заслужава да се отбележи, че научните активности са реализирани равномерно във времето и са фокусирани в тематика съответстваща на характера на обявения конкурс.

Гореспоменатите количествени достижения са свидетелство за дългогодишен упорит и ползотворен труд в една трудна тематична област, която е обект на внимание от ограничен брой учени в България.

2.2. Изпълнение на качествените изисквания

Представените от доц. Чипева доказателства за постигнати качествени характеристики убедително я представят като изграден учен, признат от професионалната гилдия, в която работи, търсен за експертизи, оценки, участия в журита и преподавателска дейност на английски език в страната и в чужбина. Нейната работа като Експерт-статистик към Национален фокусен център по зависимости към НЦОЗА и дава възможност не само да обогати своите познания, но и да изготви уникални анализи в тясна предметна област. Тя е оказвала експертна и методологическа помощ на НСИ и на специализираната прокуратура, рецензирала е научни проекти и активно е участвала в разработването на такива. Разработила е седем бакалавърски и четири магистърски учебни програми. Успешно прилага в своята работа специализиран статистически софтуер, допринася за неговото изучаване от студентите и участва в разработването и използването на съвременни форми за преподаване. Има ясно изразен интерес от страна на студентите, докторанти и млади учени към

преподаваните от нея учебни курсове по: Теория на статистиката и вероятности, Статистически анализ на категорийни данни с SPSS, Въведение в иконометрията. Била е Ръководител и член на експертни групи за акредитация на ВУ към НАОА по ПН „Икономика“ и ПН „Администрация и управление“: 2013-2021 г, което е признание за нейния авторитет и компетентност в организацията на учебния процес. Като Зам. Декан по НИД на факултет ПИС в периода 2012-2020 г. инициира създаване на електронно списание на факултета, където да се публикуват разработки на академичния състав. Съорганизатор е на Юбилейна международна научна конференция „Приложение на информационните и комуникационни технологии и статистиката в икономиката и образованието“.

Гореспоменатите факти доказват, че доц. Чипева работи всеотдайно за издигане на престижа на висшето училище, в което работи и на организациите, които се обръщат за съдействие към нея.

Съвета по хабилитация при УНСС е дал положителна оценка на нейните постижения и тяхното съответствие на изискванията за професор.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Доц. Чипева е разработила 7 нови учебни програми по учебни дисциплини от ОКС „бакалавър“ и 4 за учебни дисциплини за ОКС Магистър в УНСС. Те са в областта на иконометрията и иконометричното моделиране, приложение на специализиран софтуер при извършване на статистически анализи, Теория на статистиката и вероятности, като две от учебните програми са за обучение на английски език. Ясно личи наличието на предпоставки за прилагане на съвременни информационни технологии в учебния процес. За ефективно провеждане на учебния процес доц. Чипева е разработила или участвала в разработването на общо девет учебника и учебни помагала. Учебниците отговарят на утвърдените добри практики в това отношение. Доц. Чипева притежава значителен преподавателски опит. В количествено отношение той включва изведени общо 2550 учебни часа със студенти от ОКС “бакалавър“ и ОКС “магистър“ за периода 2017 – 2022 г. По време на своята преподавателска кариера доц. Чипева е била научен ръководител на двама успешно защитили докторанти, което е доказателство, че има научни идеи, умее да ги превърне в научен продукт на най-високо ниво, има необходимия подход на учител,

притежава завидни познания в теорията и умее да ги насочи към решаването на въпроси с практическа полезност.

Считам, че доц. Чипева безспорно притежава необходимия преподавателски опит за заемане на академичната длъжност Професор.

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

За участие в конкурса доц. Чипева е представила 39 публикации, от които: хабилитационен труд, 7 глави и части от глави от монографии, 5 статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в Scopus и Web of Science, една научна студия, 5 статии публикувани в научни издания, реферирани в други международни бази данни с научна информация, 3 доклада, публикувани в сборници от научни конференции, индексирани в международни бази данни с научна информация, 8 статии и доклади, публикувани в нереферирани научни списания с научно рецензиране и 9 университетски учебници или части от такива. От тях 10 са на английски език и 16 са самостоятелни. Основните направления в изследователската ѝ дейност са: приложение на статистически и иконометричен анализ в медицинския мениджмънт, в опазването на околната среда, в растителната защита, в хуманната медицина, при моделиране на кръговата икономика, при изследване на бизнес – циклите. Използвани са главно корелационен и регресионен анализ, клъстерен анализ, анализ на динамични редове. Броят на публикациите, тяхната актуалност и използването в тях на пълния потенциал на методите дават основание да се приеме, че доц. Чипева е опитен изследовател, притежаващ умения да използва своите знания за решаване на проблеми важни за обществото и за отделните граждани. Творческият подход в публикациите е особено ценен. Особено значимо е, че на базата на задълбочен иконометричен анализ за държавните, общинските и частните болнични лечебни заведения са изведени и обосновани факторите, определящи в най-голяма степен икономическата ефективност, финансовата стабилност и потенциала за тяхното развитие. Нейният хабилитационен труд е на високо теоретично ниво и обстойно и задълбочено осветлява избраният проблем. Неговата практическа полезност за обществото и за здравния мениджмънт са безспорни. Учебниците, в чието написване е

участвала се характеризират със системност, научност, достъпност и отговарят на добрите практики, възприети във ВУЗ.

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси на кандидатката

Приносите са формулирани от авторката много обстойно и прецизно и отговарят на фактическите достижения в нейните трудове. Вместо научни и научно-изследователски би могло да се нарекат научни и научно – приложни за да се подчертае полезността им за практиката. В точка втора и в точка осма от раздел „А“ има известно повторение в текста в началото на абзаца.

Приемам посочените приноси и съм убеден в тяхната автентичност

6. Основни критични бележки

Нямам критични бележки към кандидатката. Широтата и дълбочината на нейните познания, достижения и компетенции са наистина уникални.

7. Заключение

Убедено предлагам на уважаемото жури на доц. Соня Чипева да бъде присъдена академичната длъжност професор.

13.03.2023 / гр. София

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

By: Prof. Dr. Nikolay Stoyanov Stoenchev,

Institute for Population and Human Research at Bulgarian Academy of Sciences,
Scientific specialty "statistics and demography"

Regarding: competition for a professor in professional field 3.8 Economics, scientific specialty "Statistics, Econometrics and Demography (Applied Econometrics and Statistics)" at University of National and World Economy.

1. Competition information

The competition was announced for the needs of the department of Statistics and Econometrics, faculty of Applied Informatics and Statistics of the University of National and World Economy according to Decision of the Academic Council No. 9/30.11.2022. I participate in the composition of the scientific jury for the competition according to Order No. 258/ 8.02.2023 of the Rector of The University of National and World Economy.

2. Brief information about the candidate

Participant in the competition: Assoc. Prof. Dr. Sonia Dakova Chipeva, University of National and World Economy.

Assoc. Prof. Dr. Chipeva labor activity is purposeful and fruitful and is concentrated in the field of statistics, which has allowed her to develop as a successful scientist - researcher, teacher and manager. For 17 years, she worked as a research assistant at the Institute of Plant Protection at the Agricultural Academy, after which she joined the Department of Statistics and Econometrics at the University of National and World Economy, where she engaged in research and teaching activities. She held the position of

Deputy Dean of the Faculty of Applied Informatics and Statistics. Since 2017, she has also been working as a third-rank State expert at the National Statistical Institute. From 2018 to the present, she also works for the National Center for Public Health and Analysis as an Expert in Statistical Research and Analysis. She also worked for other institutions. She has a teaching license and a wide range of specializations and competencies related to statistical research.

3. Fulfillment of the requirements for acquiring the academic position

3.1. Fulfillment of quantitative requirements

The quantitative characteristics of the presented scientific and educational activities cover and in some cases far exceed the mandatory minimum state requirements and the additional requirements adopted for the UNWE.

It is noteworthy that the required number of points for individual rubrics is formed by various types of activities. Lecture modules have been delivered in foreign universities and in English in Bulgaria. The candidate has a sufficient number of publications in publications referenced and indexed in world-renowned databases and cited by other authors who have publications in such publications. It is worth noting that the scientific activities were carried out evenly over time and were focused on topics corresponding to the nature of the announced competition. The above-mentioned quantitative achievements are evidence of long-term persistent and fruitful work in a difficult thematic area, which is the object of attention of a limited number of scientists in Bulgaria.

3.2. Fulfillment of quality requirements

Assoc. Prof. Dr. Chipeva evidence of achieved qualitative characteristics convincingly presents her as a well-established scientist, recognized by the professional guild in which she works, sought after for examinations, evaluations, participation in juries and teaching activities in English in the country and abroad. Her works as an expert-statistician at the National Addiction Focus Center at the National Center for Addiction gives her the opportunity not only to enrich her knowledge, but also to prepare unique analyzes in a narrow subject area.

She provided expert and methodological assistance to the National statistical institute and the specialized prosecutor's office, reviewed scientific projects and actively participated in their development. She has developed seven bachelor's and four master's study programs. Successfully applies specialized statistical software in her work, contributes to its study by students and participates in the development and use of modern teaching forms

There is a clear interest from students, PhD students and young scientists in the courses taught by her in: Theory of Statistics and Probability, Statistical Analysis of Categorical Data with SPSS, Introduction to Econometrics.

She was the Head and member of expert groups for the accreditation of the Higher Education Institution at the NAOA for the Professional field "Economy" and Professional field "Administration and Management": 2013-2021, which is a recognition of her authority and competence in the organization of the educational process.

As the Deputy Dean for research activities of the Faculty of Applied Informatics and Statistics in the period 2012-2020, she initiated the creation of an electronic journal of the faculty, where developments of the academic staff will be published.

She is a co-organizer of the Jubilee International Scientific Conference "Application of Information and Communication Technologies and Statistics in Economy and Education".

The above-mentioned facts prove that Assoc. Prof. Dr.Chipeva works tirelessly to raise the prestige of the university where she works and of the organizations that turn to her for assistance.

The Habilitation Council at UNWE has given a positive assessment of her achievements and their compliance with the requirements for a professorship.

4. Evaluation of the tutoring activity

Assoc. Prof. Dr Chipeva has developed 7 new study programs for study disciplines from the „Bachelor's degree“ and 4 for study disciplines for the „Master's“ degree at UNWE.

They are in the field of econometrics and econometric modeling, application of specialized software in performing statistical analyses, Theory of Statistics and Probability, and two of the curricula are for teaching in English. The presence of prerequisites for the application of modern information technologies in the educational process is clearly visible.

For the effective implementation of the educational process, Assoc. Prof. Dr. Chipeva has developed or participated in the development of a total of nine textbooks and study aids.

The textbooks comply with established good practices in this regard. Assoc. Prof. Dr. Chipeva has considerable teaching experience. Quantitatively, it includes a total of 2,550 study hours with students from the Bachelor's College and the Master's College for the period 2017-2022. During her teaching career, Assoc. Prof. Dr. Chipeva was the scientific supervisor of two successfully defended doctoral students, which is proof that she has scientific ideas, knows how to turn them into a scientific product at the highest level, has the necessary approach of a trainer, possesses enviable knowledge in theory and knows how to direct them to solving questions of practical utility.

I believe that Associate Professor Chipeva undoubtedly has the necessary teaching experience to occupy the academic position of Professor.

5. General characteristics of the presented scientific papers

To participate in the competition, Assoc. Prof. Dr. Chipeva submitted 39 publications, of which: habilitation thesis, 7 chapters and parts of chapters of monographs, 5 articles published in scientific publications, referenced and indexed in Scopus and Web of Science, one scientific study, 5 articles published in scientific publications, referenced in other international databases with scientific information, 3 reports published in proceedings of scientific conferences, indexed in international databases with scientific information, 8 articles and reports published in non-refereed scientific journals with scientific review and 9 university textbooks or parts thereof. Of these, 10 are in English and 16 are independent.

The main directions in her research activity are: application of statistical and econometric analysis in medical management, in environmental protection, in plant protection, in human medicine, in modeling the circular economy, in the study of business cycles.

Correlation and regression analysis, cluster analysis, dynamic series analysis were mainly used. The number of publications, their relevance and the use in them of the full potential of the methods give reason to assume that Associate Professor Chipeva is an experienced researcher who has the skills to use her knowledge to solve problems important to society and to individual citizens. A creative approach in publications is especially

valuable. It is particularly significant that, based on an in-depth econometric analysis, the factors determining the economic efficiency, financial stability and potential for their development to the greatest extent have been derived and substantiated for the state, municipal and private hospitals. Her habilitation thesis is at a high theoretical level and thoroughly and thoroughly illuminates the chosen problem. Its practical utility for society and for health management are indisputable.

The textbooks, in the writing of which she participated, are characterized by systematicity, scientificity, accessibility and correspond to the good practices adopted in higher education institutions.

6. Synthesized evaluation of the main scientific and scientific-applied contributions of the candidates

The contributions are formulated by the author very thoroughly and precisely and correspond to the factual achievements in her works. Instead of scientific and scientific-research, they could be called scientific and scientific-applied to emphasize their usefulness for practice. In point two and point eight of section "A" there is some repetition in the text at the beginning of the paragraph.

I accept the said contributions and am convinced of their authenticity.

7. Main critical remarks and recommendations

I have no critical remarks about the candidate.

The breadth and depth of her knowledge, achievements and competencies are truly unique.

8. Conclusion

I strongly suggest to the esteemed jury that Assoc. Prof. Dr. Sonia Chipeva be awarded the academic position of professor.

20.03.2023 / Sofia

Signature: